



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## **Universitätsbibliothek Paderborn**

### **Vera Concilii Tridentini Historia**

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

**Pallavicino, Sforza**

**Antverpiae, 1670**

Capvt XV. Summatim narratur disputatio Lipsiae habita inter Eckium & Carolostadium, priusquam Lutherus congredetur.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-11642**

1519. Eckius, ut aliquis peculiaris arbiter legeretur; nec ullam Academiam, citra Wittembergensem, aliasque perpaucas, recusat. Post varias altercationes, nominavit Lutherus Erfordiensem, & Parisiensem: in altera tamquam in altrice sua confidebat; in altera propter quasdam offensiones ab ea nuper Romæ susceptas. in utramque Eckius consensit.

\* Vide de hac disputatione speciatim Coileum de actis Lutheri anno 1519. & Bzouium eodem anno. num. 22. usque ad 30. atque eius acta leguntur impressa ab hæreticis una cum variis literis & apologis.

## CAPUT XV.

*Summatim narratur disputatio Lipsiæ habita inter Eckium & Carolostadium, priusquam Lutherus congrederetur.*

**L**ipsiam cum magno comitatu Lutherus se contulit, ac præsertim cum Andrea Bondenstein, qui à patria sua Carolostadia, Franconiæ oppido, Carolostadij sibi nomen fecit. Archidiaconus, ut supra indicatum est, Wittembergæ, & à quo Lauream Doctoris in Theologia Martinus acceperat; hic, quippe doctrinis Lutheri addictissimus, voluit earum propugnationem in se recipere.

Cœpta igitur inter illum & Eckium disputatio die 29. Iunij: ac prius quidem uterque contestatus est, se haud in animo habere, per ea quæcumque dicturi essent, Ecclesiæ Catholicæ sensis repugnare. Fama huius literarij conflictus, quæ per ora, quæ per scripta hominum expectatione admodum celebrata, mihi persuadet, ut illius præcipua delibanda lectoribus exponam; quantum tamen in me erit, cum prolixitate, tum austeritate vitatâ.

Primum quod Eckius impugnandum suscepit ex aduersarij thesibus, fuit: Nostrum liberum arbitrium in actibus bonis nihil operari; sed eos in se recipere tamquam potentiam merè patientem. Sex ipsos dies super hoc articulo habita quæstio: ac primum Eckius protulit locum Ecclesiastici, quo dicitur *Deus fecisse hominem, & eum reliquisse in manu consilij sui*; & subdit: *Si volueris mandata seruare, conseruabunt te. Apposui tibi aquam & ignem; ad quod volueris porrige manum tuam. Ante hominem vita & mors, bonum & malum: quod placuerit ei, dabitur illi.* Quæ verba quiduis aliud profectò sonant, quam acceptionem quamdam, omnis libertatis omnique efficientiæ vacuum.

Fore sperauit Carolostadius, ut hoc telum declinaret, respondendo, Ecclesiasticum loqui de homine in innocentia creato, non verò de eodem, qualis in præsentia est post originarium peccatum. Verumtamen repulsa ab Eckio responsio: Tametsi verum sit, De-

uinum



- uinum Scriptorem ibi exordiri ab Adami creatione; tamen certum esse, per consequentia verba modò recitata loqui cum hominibus qui nunc sunt, & quales nunc sunt, non autem cum Adamo, qui amplius inter mortales non versatur; neque cum eius progenie, in eo innocentiae statu considerata, in quo fuisset si Adamus non cecidisset.
- 5 Præterquam quod, addebat ille, sancti Patres conferunt hominis arbitrium ante lapsum cum eodem post lapsum, tamquam sanum cum infirmo; atque ita S. Ambrosius locutus de arbitrio protunc est, appellat *vulneratum*, & S. Augustinus appellat *claudicans*. At vulneratus viuit, claudicans ambulat, quamuis vterque indigeat peculiari auxilio.
- 6 Processit Eckius ad idem confirmandum eâ Euangelij parabolâ, vbi seruus fidelis dixit Domino, acceptis à se talentis fuisse totidem lucratum, & ob eam rem à Domino & laude & præmio affectum. Ergo, arguebat ille, ad summam gratiæ à Deo acceptæ, accessionem aliquam adicere possumus operosâ industriâ nostræ negotiationis.
- 7 Carolostadius, vbi se in angustias coniectum vidit, respondit, suam thesim ab Eckio haud fideliter redargui: Non negari ab ea nostro libero arbitrio omnem efficientiam ad actus honestos, negari solùm quamdã naturalem efficientiam, eamque distinctam à gratiæ operatione. Verùm Eckius ostendit illicò, cum ipse tredecim theses proposuisset, oppugnatas à Carolostadio per septemdecim ab eodem confectas; in earum decimaquarta illum hisce verbis locutum: *Dominus Ioannes haud perspicuus, quo pacto opus bonum ex Deo totum sit, & opus Dei, adhuc legit, & recipit Scripturam per Moyses velamen*. Quibus verbis refellebat septimam Eckij thesim ita asserentem: *Errat, qui negat liberum hominis arbitrium esse dominum actuum hominis; quod ad solum malum habeat se actiuè, & ad bonum tantum passiuè*. Produxit etiam aduersario nonnulla eiusdem opera, in quibus dilucidè asserabatur, liberum arbitrium recipere tantummodò, non item efficere actum honestum: adiciebat, tametsi nunc ille admitteret in eo vim ad agendum à gratia ipsi communitatam, satis id sibi fore. Hic verò Carolostadius miseris modis tergiversari; & quandoque pressus argumentis, Aristoteli maledicere, cuius doctrina Theologiam corrupisset. In vno semel rectè Eckium confutauit: nam cum is pro se adduxisset Epistolam ad virginem Demetriadem, S. Hieronymi inscriptam nomine, monuit ille, (quod paulò antè didicerat ab Erasmo, quem principem Theologorum nominabat) eam verè non esse S. Hieronymi

Pars I.

H

ronymi



1519. ronymi Epistolam, sed alicuius auctoris Pelagiani.

Protulit vicissim Caroloftadius rationes suas aduersus Eckium: sed hæ nonnisi in aliquibus Scripturæ & Patrum assertis nitentur, quibus affirmatur, Non esse me qui honestè operor, sed gratiam Dei mecum: Absque diuino adiutorio nos nihil posse: Totum opus honestum, Dei esse. Prima retorfit Eckius, argumentatus: Si gratia mecum operatur, ergo non ipsa sola operatur: Si ego à Deo adiuuor, ergo simul operor pro mea parte; quicumque enim adiuuor, oportet aliquid de suo conferat. Postremis respondit: Quamquam totum opus Dei sit, non tamen, vt dicunt, *totaliter* à Deo esse; quemadmodum totum pomum efficitur à Sole, sed non à Sole *totaliter*, & sine plantæ efficientia.

Mirabile sanè est, discrimen illud, quod interest *efficere totum*, & *efficere totaliter*, cuiusque statim obuium, qui primum ascendit Philosophiæ gradum, & adeò intellectu facile, visum fuisse Caroloftadio, eiusque affectis, portentum quoddam sophisticum: ita vt per derisum Eckium fuerit percontatus, vbinam Patres eam distinctionem vsurpauerint. Ad ea respondit Eckius, Consimili modo Arianos egisse contra S. Athanasium, postulantes ab eo, vt in Scriptura & antiquis Patribus reperiret distinctionem inter vocem *ὁμοῖον*, hoc est, *eiusdem substantiæ*, & *ὁμοῖον*, hoc est *similis substantiæ*; quapropter se iuxta responsum ac ille respondit: Opus non esse eadem reperiri nomina, modò eadem sentia reperiantur.

Iuuat paucis simul ea contexere, quæ inter hos duos agitata sunt, etsi eorum disceptatio ab altera inter Eckium ac Lutherum, vt dicemus, fuerit interrupta. Itaque disceptatum est postea de duabus aliis thesibus. Altera fuit, \* Liberum arbitrium operando quod in se est, non posse auferre impedimenta gratiæ. In quo de nomine ferè certatum: nam Eckius ostendit, se in suis variis commentariis docuisse, nos efficere quod in nobis est, nequaquam idem esse, ac efficere sine Dei auxilio; sed perinde esse, ac assentiri iis inspirationibus, quæ iustitiæ infusionem anteueniunt, adeoque obstaculum peccati amouere; non vt Deus efficit condonando, sed per dispositionem præmittendo condonationi actus honestos. Nec ab eo videbatur longè dissentire Caroloftadius, affirmans, se non fuisse reluctatum tribuendi hanc agendi virtutem hominis arbitrio, si ea loquendi forma apud sacras Literas in vsu fuisset. Quò planè ratione recusaturus erat vocabulum *Diuiinarum Personarum* \* vt iam Eckius obiecerat, quòd non legatur in Sacris Literis.

Postre-

\* Erat decimateria Caroloftadij contra Eckium.

\* In fine disputationis de primo articulo.



11 Postremò disputatum est super Eckij thesi, quæ sic habet: 1519.  
 \* *Quamvis peccata venialia sint quotidiana, tamen negamus iustum peccare semper in quolibet opere bono, etiam bene moriendo.* Cui positioni ab Carolo studio superba, impia atque hæretica iniusta nota, producente dictum illud Ecclesiastici: *Non est homo iustus in terra, qui faciat bene, & non peccet.* Eckius contra opposuit fallaciam ab universalitate suppositorum, vti Scholæ loquuntur, ad universalitatem temporum: peccare quidem omnem iustum, sed non omni tempore; idque confirmavit multiplici testimonio, ac præsertim S. Hieronymi \* dicentis: *Qui cautus est ac timidus, potest ad tempus vitare peccata.* Tandem addidit, incredibile videri, S. Laurentium peccasse super craticula, quando Ecclesia ipsi in ea posito accommodat ea Psalmi verba: *igne me examinasti, & non est inuenta in me iniquitas.*

\* Conclusio secunda.

Cap. 7.

\* Lib. 3. contra Pelagianos.

C A P V T XVI.

Disputatio inter Eckium & Lutherum.

1 **H**Æ duæ postremæ theses interrupte, vti narrauimus, exagitæ fuere. Nam Lutherus, animaduerso minùs prospere Carolo studio certamine, a subiit ipse pugnam, confirmatâ prius pro Romana Ecclesia Eckij contestatione; professus etiam, inuitum se trahi ad eam haud necessariam atque inuidiosissimam quæstionem. Verùm illa contestatio, vel inter disceptandum à Luthero subinde iterata, factò repugnabat; cum ipse in suis thesibus poneret: *b Romanam Ecclesiam esse omnibus aliis superiorem, probatur ex frigidissimis Romanorum Pontificum decretis citra quadringentos annos natis, quibus aduersantur historia approbata mille ac centum annorum, textus Scripturæ Diuinæ, & Decretum Nicani Concilij omnium sacratissimi.* Itaque Eckius hanc positionem refellere orsus est, adductis Scripturæ dictis, & veteri communiq̃ sanctorum Patrum interpretatione, quæ S. Petro eiusq̃ Successoribus fauent. Ad hæc Lutherus respondere non dubitauit: *Si Augustinus etiam, omnesq̃ Patres, per Petram (à Christo nominatam cap. 16. S. Matthæi) intellexerint Petrum, ego is solus obsistam cum auctoritate Apostoli: arrogatâ sibi vni intelligentiâ sermonis Apostoli supra sanctos Patres vniuersos. Opponebat alter, à quocumque hæretico pro se Scripturam produci: ita factum ab Ario, vbi Filij Diuinitatem abnegans afferebat ea Christi verba, Pater maior me est: hoc interfuisse inter Arium & S. Athanasium, quòd ille sensum à vero aberrantem memoratis Euangelij verbis appingebat; hic verò eadem secundum*

a Disputatio inter Eckium & Lutherum est impressa in primo tomo Operum Lutheri.  
 b Decimã tertia Lutheri thesis.